

ივერიის

რედაქცია:

ნიულომის ქუჩა, 21.

ტელეგრაფი.

გაზეთის დასაბარებლად

დბ განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიმართონ რედაქციის და წერა-კითხვ. გამყარ. საზოგადოების კანცელარიათა.

ფასი განცხადებისა:

ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 16 კაპ., მეორეზე—8 კაპ.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

ქართული თეატრი

ქართული თეატრის ამსანაგობის გამეფობა ახითა საყოველთაოდ აცხადებს, რომ იგი დამდგე სეზონისათვის **იშვანს** ყველა **საინის მოქმადით**, რომელიც მოისურვებენ ქართულ თეატრში მისასახურს. მსურველთა შეუძლიანთ მიმართონ გამგეობის წევრს **პავლე ჭიჭინას** ყოველ დღე ტფილისის სათავად-ანზაურო ბანკში.

ამსანაგობის გამეფობა აგრეთვე სთხოვს ყველას, ვისაც-კი ორიგინალური, გადმოკეთებული ანუ გადმოთარგმნილი პიესები აქვს, თავისი პირობებით წარმოადგინოს ამავე ადრესით. (10—5—7)

ქართული-ქალთა

ამსანაგობის

სახელოსნო-სამკერვალო

ძველის ბინიდან ახალში გადავიდა, ბარიატინის ქ., ფედოროვის სახლი, № 10, „ნოვოე ობოზრენიეს“ რედაქციისა და მთავარ-მართებლის თანაშემწის სახლის შუა.

მსურველთა აქვე შეუძლიანთ განაცხადონ სურვილი იმისი, რომ პატარა ქალები მიიბარონ მოსწავლეებად;

აქვე იღებენ შესაკრად ყოველგვარს ქაღის ტანთ-სამკრებს. (5—უ—1)

მისალევი აგზაგანაგვი

ტფილისის სახელოსნო სასწავლებელში

იქნება 15 და 16 ოქტომბერს.

თხოვნა სასწავლებელში შესვლის მსურველთათვის 12 ოქტომბრამდე მიიღება. (8—177—1)

100 მანათაღ

საეგრისის ახალი ცალკე მანათილისისათვის

ტალმის წყის ბუჩქის საყელო აქვს და ბუჩქისავე სარჩული.

მეადგილე მიჰქმარებენ: ნორაშენის ქუჩაზე, სახლი მელოქ-ნუბაროვისა (ნორაშენის ცკლესიის პირდაპირ, მე 9 ნაწილში). (5—უ—2)

მთავრობის ნებართვით

5 მანათაღ

თვეში **ბაიბოდილი მანათაღმაღლი** ამხადებს ბავშვებს პირველ კლასისათვის, დანარჩენს კლასებში—ურთმამეთთან შეთანხმებით. მოლაპარაკება შეიძლება 3—ნ საათამდე. მიზილის ქუჩაზე, სომხის ცკლესიის ეზოში, ზემო სართული, ვარაზისკვის ძეგლის ახლო. (17—176—1)

ქართული თეატრი

გვირგვინი, 21 სექტემბერს,

ქართულ დრამატულ ანტიტ. წარმოდგენილი იქნება:

„ვერის გაყვარე ვერის შეყვარე“ კომ. 3 მოქ., ვაღ. ვლ. გუნიას-ძირი.

მიანაწილეობას მიიღებენ: ქანი ჩერტეზიშვილისა, კუნდელი, ბენი აბა-

ახალი ამბავი

•• 17 სექტემბრისათვის დანიშნული ქართული წარმოდგენა კვირისათვის იქნება გადადებული.

•• გუშინ, 15 სექტემბერს, ქალაქის გამგეობას ბ-ნმა ლინდესკიმ წარუდგინა თვისი მოხსენება იმ ღონისძიებათა შესახებ, რომელიც ქალაქის გამგეობამ უნდა მიიღოს, რამეთუ მთავრის ძირში მცხოვრებნი არიან ფაროს ნიაღვრებისგან. ბ-ნი ლინდესკი გამგეა იმ დაწესებულებისა, რომელსაც მინდობილი აქვს ტყეები გააშენოს ტფილისის მიდამოებში. ლინდესკის აზრით, საჭიროა ქალაქის გამგეობამ შემდეგი საშუალებანი იხმაროს: 1) ქალაქი უნდა შეისიკოს მემარტული გაბაშვილისაგან და პოლტარაკისაგან ადგილი 83 დესტიანის ოდენი. ეს დაუდგება ქალაქს სულ 12000 მანათად; 2) გაიღოს რუკა იმ ადგილისა, რომელზედაც ნათლად უნდა იყოს აღნიშნული, რომელ ადგილზე გამაგრება საჭიროა, რომ ნიაღვრებმა არ დაახარალოს შთის ძირში მცხოვრებნი. 3) ის ადგილები, საიდანაც ნიაღვარი მოვარდება ხოლმე, გამაგრებულ უნდა იქნას ქვიტკირის კედლებით, ამისთვის ქალაქს დაეხარჯება სულ 15 ათასი მანათი; გარდა ამისა,—თვალ-ყურის დევნა მივიღოს 10 წლის განმავლობაში დადგება სულ 12,000 მანათად.

საზოგადოდ ბ-ნი ლინდესკის აზრით, ქალაქის თვით მმართველობას ამ საქმეზე დაეხარჯება სულ 40,000 მანათი.

•• ქალაქის გამგეობამ დაადგინა ახალი წეს-რიგი კვირაობით იარაღ-კაზღე მოვაჭრეთათვის. სხვა-დასხვა ჯგუფის მოვაჭრეთ ცალკე ადგილი ექმნებათ მიჩნეილი, სადაც ყველა ოთხ-კუთხ საყენსა ანუ არმინზედ მოვაჭრე ერთხელეც დადებულის ნიხის კვალობაზედ გადაიხდის ფულს. მოვაჭრეთ წინაღვე უნდა იდკვეთონ ადგილები. გამგეობას აზრად აქვს მოვაჭრეთათვის ერთგვარი სკლები შეშეიღოს.

•• უცნაურად ჰგვიან ავკალოსა და ნიკოლოზის ქუჩებზე ჩვენი ქალაქის დამგველები. ჯერ რომ ოთხხუთ თვეში ერთხელ არ მოჰხედავენ იმ ობოლად დარჩენილ ქუჩებს და თუ მოხედავენ, არც მაშინ არიგებენ რასმე წარმოიდგინებთ, რთნი ქუჩის ერთი ნახევარს დაჰვიანს ხოლმე, მოვარნი მერვრ ნახევარს, ნავაგს აქეთ-იქით მდგაროებენ, შუაშიაც ხოლად დაუგველებს დასტოვენ, და ანებებენ თავ-მოწონებულ გვას თავს, თითქოს, ამა მხანეთ, რა ბიჭები ვართ, პირნათლად არ შევიცარულეთ ჩვენი მოვალეობა თუო! ნუ თუ ამ უწყველობას არაოდეს მოვალე ბოლოა!

•• გუშინ, 15 სექტემბერს, ტფილისის გუბერნატორმა მოხსნოვა ქალაქის გამგეობას იმ საქმეთა სია, რომელიც ქალაქის საბჭოს მორიგ კრებაზედ უნდა იქმნას განხილული.

•• საოპერო დასი სახელმწიფო თეატრში პირველ წარმოდგენას 16 ან 17 სექტემბერს გამპრათეს.

•• ამ რამდენისამე ხნის წინად ტფილისის სასმელეობით მოვაჭრეთა რწმუნებულთ სიმონ კვიციმე, იავგორ ბარხუდაროვმა და სხვათ შუა მდგომლობა დაიწყეს იმის შესახებ, რომ ტრაქტორებზედ დაწესებული საშუალო აქციზი მომაგნ წყის გაწყებულ იქმნას ქალაქის გამგეობის მიერ აწ არსებულ ღუქნათა რაოდენობის მიხედვით და არა იმისა, თუ რამდენი დაარსდება, როგორც აქამდის იყო ხოლმე. ამის გამო კავკასიის მთავარ-მართებლის თანაშემწემ გენერალ-ლეიტენანტმა ა. ა. ფრეზემ წინადადება მისცა ქალაქის გამგეობას, რომ მან საშუალო აქციზის განაწილების დროს მხედველობაში იქონიოს მელდქნეთა შუამდგომლობა.

•• ტფილისის გუბერნიის თავდაზნაურთა უკანასკნელ კრებაზედ წამოყენებულ და განხილულ იქმნა ისეთი საგნები, რომლებიც საჭირო იყო, რაც შეიძლება მალე შესრულებულიყო, მაგრამ ამისდა მიუხედავად, დღემდის ეს საქმეები შეჩერებულია. ამის მიზეზი ის არის, რომ კრების ოქმები, სადაც აგრეთვე გუბერნიის წინამძღოლის ამორჩევის საქმეა ჩატანებული, საინისტროში იქმნა ვაგზანდელი და ჯერაც არ დაუბრუნებიათ უკან, რადანაც სხვა მინისტრისა ჯერ არ დაუბრუნებია ახლად ამორჩეული წინამძღოლი. (წნოვ. ობოზ.)

•• გავ. კავკასიის სიტყვით, ფინანსთა სამინისტრომ წინადადება მიესცა ტფილისის სახანორო პალატას, რომ მან ნება მისცეს ხუთის წლის განმავლობაში ნაწილ ნაწილად შეიტანოს ის ფული, რომელიც ფშეხენსა, წოველებსა და პირიკეთულეზზედ დარჩენილი და რომელიც იმათ სესხად მიეცათ ხაზინდან კობაშვილის მამულის სასყლად, ისე რომ, დარჩენილ ვალში 8% სარგებელი ერთმეოდეთ.

•• ჩვენმა მკითხველებმა უკვე იკიან, რომ პეტერბურგიდან რევიზორი ჩამოვიდა ქუთაისის სათავად პნაურო ბანკის სარევიზორად. გავ. აბ. მიმ., სიტყვით რევიზორი ისე მოულოდნელად დაატყდა ბანკს, რომ ბანკის მოხელეთ სულ თავგზა დაუბნია. ბანკის საჭირო-მორტოცა და გავ. სწერის კორესპონდენტად, დღეს ის არის, რომ წარმოადგენლობა იქმნას შემოღებული. მთელი ოთხი წელიწადია, რაც ამ საგნის შესახებ

პლაბაკაობენ და სჯიან, მაგრამ ბანკის მმართველებმა ყურადღება არ მიაქციეს და დღემდის იმის განსახორციელებლად არავითარი ღონე არ იღონეს. შოლოდ ეხლა, როდესაც რევიზორი გამოჩნდა, ბანკის გამგენი დაფიცდნენ და ვადასწყვიტეს აფინანს პეტერბურგში ბანკის მმართველი, რათა დაამტაროს ამ საქმის გადაწყვეტა. საყურადღებოა ის არის, რომ იმათა და მიუხედავად, რომ რევიზორი დარჩენილებით იქმნა მომხდარი და მართებლმა აუარებელი მოწმენი წარწყვიტეს აფინანს პეტერბურგში ბანკის დამინისტრაციამ, მიიწყეს საჭიროდ დაინახა ვაგზანდელ პეტერბურგში ამ საქმის თაობაზედ თავის მმართველი, რომ იგი პირისპირ მოელაპარაკოს იქ და, წარმოადგენლობის შემოღებისათვის შუამდგომლობის გარდა, ბანკის გამგენიც ვაგზართლის მაჩაღლის მამულის ასე უწესოდ გაყიდვის საქმეში.

•• გავ. კავილი სწერს, ფინანსთა სამინისტროს სატარიფო კომიტეტმა შეიწყნარა გ. ე. წერეთლის მოხსენება ქიათურის რკინის გზის ტრატზედ ტყის მასალის ტარიფის დაღების შესახებ. ამ ემად უკვე მოვიდა განკარგულება, რომ ხე-ტყის მასალის გადაზიდვისათვის ქიათურადგან შორაპნანდის ფუთხეც 4 კაბიტი იაილონ 10 კაბიციის ნაცვალად.

•• სოფ. ნავსაოუ (სენაიის მაზრა). ეს მეშვიდე წელიწადია, რაც ჩვენს ეკლესიას მზარუნველად სამი კაცი ჰყავს, მაგრამ სიმართლე უნდა სთქვას კაცმა, რომ ვერ უწყვეტ ქკლესიას ჯეროვანს მზარუნველობას. ეკლესიას რამდენიმე ქკვეა მიწა ჰქონდა ვალავანს გარეთ, რომელიც უშეზღუდლად მამლობელმა შემოკლემ და, როგორცა სჩანს, უნდა დისაკუთროს. კარგი იქნება, ეხლა მიიწყდეთ დაფიცდნენ იმწყველები და ისევ ეკლესიას დაუბრუნონ მამული, თორემ შემდეგ ვკვიანა იქნება.

•• მთავალთა. საკვირველია, წყლის რაოდც მთარულივით მოეფო ტფილისის გუბერნიას ყარალობა! ვინოჩენილი ავტობუსი, მორჩალოდით თათარი ალაბიგე მუსაყულივიც ის ორი სამი კვირა თრიალეთის მთებზედ მტყვარებენს ბინეში ნავარდობს. შეიარაღებულია საუკეთესო სისტემის თოფით, ზურჯინის თვლები გატენილი აქვს აპატრიანეთისა და თბილისი რჩუელი ყარაბეგი ახლავს. ერთს ბინაზედ ქარავლდ მტყვარებეთან ავიციის ფორმით მივილი: ჩქარა! ცხენები გამოვიცივალეთ, რადან ალაბიგის დასაქურდა ვართ ვამოვანდელი და ცხენები დავიღვალეთ... ეგ თოფებიც ვეახოვით... ყველაფერი დაუყენებელი მიიღეს და გზას გაუდგნენ. ბორჩლოს მაზრას წყე შემოავლეს, შეჭკრეს, ამიტომაც ალაბიგე და მისი მზღებლები ახალქალაქის მაზრის მთებში და-

ბანდებიან. ამ თვის 7—8 სოფ. საღამოს მთებზედ მწველი მიწროსაგონი მცხებარის ბინაზედ და ღამე საღამოში უნდა გაატაროსო. ბოკაულმა ფაღვანმა განმაში გავიკო ეს ამბავი და რამდენსავე ჩავთრო გავწერე, მაგრამ არიოდნე ჩავთრო მგონი ვერა გაწყო რა. ხმა დადის, ვითომ ვილაქ მალაქანმა შემთხვევით ერთი თათარი მოკლა ალაბინგის ამხანაგო. მესაყულოვს ჩამორჩობა აქვ მისჯელი და ახლა იმას სცილობს, სპარსეთში გაივლი. იქ მამულიც უყენიდა 15 ათასად, ხუთი ათასი მიუტოა ბები და ახლა იმას სცილობს, ათი ათასიც შეგაროვოსო. თრიალეთიდან ბინები აიყარა, ცხვირი დაიძრა, ბორჩხაზედ ვეც ვიდეიდან მხოვრად, ასე რომ მესაყულოვს საზარლო შემოეღვევა მივებუდ და, მაშასადამე, ახლა ბარად ჩამოვა ახალქალაქის მახარაში, ამ იქნება ჩილილის გადავიღეს. უკვე რამდენიმე სოფლის მოხელისთვის შეუ, თვლია, ამდენი და ამდენი ფული მომიშადათ, თორემ ავიკლებთო.

გ. ფოთი. კვირას, 14 სექტემბერს, ივიპარის ქუჩაზედ კინაღამ უბედურება არ დატრიალდა. გზოში თამაშობის დროს ერთი ემბაროსი ბავშვი მკნაზი ჩავარდა, ბედად იმხვე გზოში მკნაზობებო თვალის შეიწროვით და ძლიერ რის ვეგალბათი გადაარჩინეს დარჩობას საცოდავი. ამ გვარი კები ხშირია აქ და საჭიროა ყურადღება მიექცეს, თორემ გზოებში მოთამაშე ბავშვებს მუდამ განსაცდელი მოელოთ.

სოფ. სულდა (ჯავახეთი). ნეტა ვიცოდეთ რად არის ეს აგრეთვე, უმკველად ვინმე გადაამოილო უნდა მოვიდეს და ჩვენ ცვირ-წინ სილიდრეს იბოვოს და ისარგებლოს. ტფილისში ბაღის პატრონს გერმანელს სახელმწიფო კონცხათა გამეკობისათვის უთხოვნია 20—30 დესტინა მამული იჯარით სულდამ...—უნდა ვცალო წითელი გვირილას კულტურა. ეს მცნავე მთელ ჯავახეთის მივებუდ ვარუდებ მოიღოს და ყოველ წელი დიდძალი საღებმა, მაგრამ, საუკეთესოა თვისების წითელი გვირილა (რწყილის წამალი) ფარავანის ტიხს გარშემო მივებუდ იცის ამიტომაც სჯობს ამ მივებუდ სკადონ დოთესვა და მოყვანა. ეკვი არ უნდა, იგი ისარგებლებს. ფუთი ხმელი ყვავილის 6—7 მანეთად იყიდება.

12 სექტემბერს მესტრე ნაწილის პოლიციელმა შეიპროვო ვლისბინის ქუჩაზედ ფატიონმა მშავალი კარვად გამოწყობილი უმწყელი კაცი, რომელსაც თვისის მამის თვის 400 მან. მოგპარა.

13 სექტემბერს, საღამოს 9 საათზედ, ოსმალეთის ქვეშევრდომს მუშას ხანჯურ მიკაელს, მიუყვანია მე-5 ნაწილის გამეკობაში, აპას-ბაღის მივლანზედ ჰუბაროვით დატოვებული ბავშვი ქალი, რომელიც რაღაც ფაღას-ფულასში იყო თურმე გახვეული და ღვარავნებულ ქვეშაშ მოგვეუბო, ბავშვი მონივე საბები ინსტიტუტში გაგზავნეს. დანაშაუდს ადამებენ.

13 სექტემბერს, საღამოს 7 1/2 საათზედ, სასტუმრო „მეტრეზურა“-ში უწერად გარდაცვალა მოსამაზებო, გერმანის ქვეშევრდომი, კარლოს ვლადიმერ დე შტრაუმი, მიკულაბულის გავი მამივე საანატომია განყოფილებაში გაგზავნეს შესამოწმებლად.

წაიკლი მიწივიდაზ

ორს სექტემბერის საღამოს სამის თვის გვილა-უწვიმობის შემდეგ ძლიერ-ძლიერობით ცა ღრუბლით შეიპონა და მეორე დღის სამხრებამდის წყნარ-მეორე, დაღვებული წვიმა მოდიოდა. დიდის ხნის ცვარნამ მოწყურებულ-დანატრებული დედაიშუა ხარბად დაეწავა ამ მაცოცხლებელ-გამაგრილებელ ნექტარ-მალამოს, რომელიც იაზმასავით ეტყურა მის საყვარლად გადასული გულ-მეკრდ მთაბარს და ისე სულ-მოხარუნებულად და ღონე მოკრეფული კვალი მხნედ და დაუღლივად შეუღებმა თვის მსოფლიო წეს-კანონების აღსრულებას და საუკუნო-დაუსრულებელ შრომა-მოღვაწეობას... გახარობებულად და მისს ცხარე სიხვიებისგან ამომწყვარ-ამოხლებული ველ-მინდორიც მწყვანე ხასხასა ზალბით გულ-სახლებად და თველ სამაშად აბინინდა-ღალანებდა. ამდენის ხნის ცარიელ-გაეტყუებულ ბაღისას ღონისაგან თავმომგებრებული საქონელიც ხარბად მიეტანება განვლდებულს ბაღისა ვეღრის ამოსასველებ-ამოსაღებლად და ამ გვარად მუხლ-მომარგებელი შეეპმის უღელში თვის „წილ-არგებულ“ მიწის ხანჯავად სამერხისა მოსალი-სათვის.

ამის პატრონი ამ დროს რაღა მდგომარეობაშია? იმასაც უხარის შემოვლობის უბე-მდიდარ კალითის მიკნებზე ტანჯვა-ვიების უღელი და სიმწირით აღსავლეთი ფილა „მესკლია იდესმე სანეტარო წამად... ეკ, იგი დაღ-ნეტარის ცხოვრებას ჩვეული არ აღარ... ერთის ბელ ქვეშა ვართ, ლაბავ, მე და შენ, წილად გვარგუნეს შვი მიწა ჩვენ... მაგრამ პოეტის არ იყო, აქ მუნდ, ლაბავ, ერთი უღელი შენს უღელზედა უფროა ძნელი... აი სინამდვილით აღსავსე მწიერ-ნიღლიანი მოთქმა და გულე-კაცის სულის მდგომარეობის დასწავაობატება. ეს პოეტის მარ-გალბტი სიტყვები ზემოწინებით ამასათვის ჩვენის გულე-კაცის გაუხარულ, ძილ-უხადლო სიტყულებს. მთელი თავისი გაწამებული სიტყულები ირგება, ჰპრო-მოზს, წულზედ ფეხს იდგამს, სისხლის ოფლს პურის, მაინც ბოლოს ამისთვის არ არის მოსვენება, ბრწყინვალე და სისხარული დღე, რომლის მიუკეცა ჩვენი გულე-კაცი შეგება სისხარული, რიღდს გალიმებს იმისად მუხთალი ბედი და სანეტარო, უკეთესის მერმისის მოლოდინით გულს ტკბილად აუტყრ-ატყრებს?!

იო როველი გავაიათე, თუმცა ნაკლები გამოსავალი ჰქონდა ვენებს წულს, მაინც თითო ოროლა გილაღო კი უტყრებო ყველას დაუღავ. გოლორზედ სულ უქანსენული სამი ჩაწვი წვენი წაუვილოდა. ზოგიერთებმა უტრძანადე გაკაცეს გოლორი ხუთ მანეთად, მოვალეები აწუსებდნენ, ზოგმა-კი დასწურა და ქვეყრში დააყენა. როგორ გგონიათ, ესენი-კი თავიანთის საქირებისათვის მოიხმარებენ ამ ღონის? ვინ დაიბნინა, ბატონო, ერთხელ ღვინოში მაინც დაიყოყნო და გულიდან გადაყაროს ოლოდიეთი შემოწოლიანი სვე-დანაღველი. ფოსტის ფული და ათას გვირი ხარჯ გარდასახადი ხომ დანაკარგის ბარ მახვილივით თავის დასტარად-უტყრებებს? რომელი გულ-მავარი კაცი არ შე-

წინდელ-მედრება ხილვისა მიხსანავ, გარდა ოროიდ „ორიველი ბობოლიათა“, რომელიც თავიანთი ოჯახის კეთილდღეობა მომეთა გავლატკებზედ დაუშვრებით და რომელიც სისხარული ეგებებანი გულე-კაცის დაწოკებისა და თავიანთის ჯიბე-მარან-ბეღლის გასუქების დროს. ვის უნდა მიშპართოს გლეხმა-კაცმა გატარება-დაწოკების დროს, თუ არა ისე იმათ, რომელთა ქონებრივი კეთილდღეობა დღით-დღე წარმატებაში შედის, მაშინ რომელიც გარს ეყოფ მოძმეთა ცხოვრების ჩარხი უკუღმა დატრიალებულად და დაწინაურდ დღემარზედ და შევებულ რგულ-ქვესავით უესტრულისკენ მიისწრაფება.

ივითადად შეხვდებით ჩვენში ცხოვრებას, რომ ყელთამდის ვაღში არ იყოს ჩაფლული. მომეტებული ნაწილი გლეხ-კაცის მოსახლისა, სულია იგი, ღვინო, თუ სხვა რამ, ამ ნაწილს გასტუმრება უნდება, რადგან იგი დღის სარგებლის წყალობით თვლის დანახებამზედ დგოვრებული თოვლის გუნდასავით იხრდება და უხარ-მახარ ტვირთად აწვება გლეხს კისერზედ. ორი ორობოდე, თუმანს თვეში, სულ უქანსენელი, ექვს შაურ ნაკლებ ვერ იშოვნი. ამ მდენი მავლით ვის, თუბანი რევენი ათ შაურად ეცესხნათ. რა ჰქმნის „გატრევა მიხვენე, მე გაქცევს გიჩვენებო“. ამ გატრევის დროს რამდენ ბოროტ-მოქმედებს და სულს აღნაშთოთებულ სურათების მოწმე უნდა ვახედ, ნებსით, თუ უწუნებოდ.

ამ მიზრძანეთ, ამ გარემოებაში ჩაფლულს-ფაშანს შეუძლიან-და თუ არა იფიქროს რამ თავის სულიერს მოთხოვნებისათვის. ამ სავარაო ორობტირალს და არსებობისათვის ბრძოლის დროს ჩვენს გლეხ-კაცს ნელ-ნელა ეკარგება ხატება და შგავსება ღვინოს. ამხუდ უკან წასვლა აღარ შეიძლება. დროა ყურადღება მიექცეს გლეხ-კაცის გატრევილს მდგომარეობას. დროა, სინაოლე მოყვინოს გლეხ-კაცის უმეტრება-სიხარული მოკლეს ცხოვრებას, დროა გაფიქრნობიროთ იგი, რათა მტერ-მოყვარის ცნობა-გავება შეეცდოს და იცავა თვისი ადამიანური ღირსებისა, რომელიც ეტი ყოველ ნაბიჯის გადადგამზედ უწყალოდ იღახება. წინააღმდეგ შემთხვევაში რა უკეთესი მერმისის მივდი შეგლიანობა და მწყობრ ასე გადამავებულ და უკან ჩამორჩენილ წოდებამზედ, რომელიც სხვა ერთა-შორის კეთილდღეობა წარმატების მურჯად არის ცნობილი.

ჩვენს გლეხ-კაცს ვლის აღება არა მართო ფოსტის ფული მოსაზრობედ სჭირდება. ქირის დროს უფრო ცხელი დღე ადგებთ, რადგანაც სახეში დაზოგვლით არაფერი არ მოეძებნებთ და, მაშასადამე, ყოველგვარ სასიყდელ-შესამენი უხდებით. ყიდვას-კი ფულები უნდა, რისთვისაც ისე მოავსებს უნდა მიშპართონ ზეგწინა-მუდობით. ამას კი, როგორც ვნახეთ, მთლიან წილის მოსავლზედ ხელის აღება მოსდებო.

როგორც ვთქვამდებოდა ამ ქირს, თუ სხვათა კეთილი მავალითათვის წაგვებანა, და ჩვენშიაც მიკვლავ-ბულ-ზე „შეგწენა“ შემოგვლით, მაგ ხარ, ხომ მოგვსებებთ, ყოველთვის მძელი „სჯულად უმტკიცებს“ ჩვეულგება-შეგებულგება სასტიკს ბრძოლას

უწყებს ახალ, უჩვეულო მიმართულებას. აქაც ასე მოხდა, მაგრამ ბოლოს, როგორც იყო, ამ ახრამ ცოტათი მიიკ ფეხი წინ წადა. მადლითად, სოფელ ზემო-მანხანაში შენაენი დადგინეს, არავის არ შეეძინა დაუბატრებულად ვისთანმე წავიდეს ქირსა თუ ღვინოში. ეს განაჩენი, თუმცა სრულად და ძირადად შესადავარა სპობს ქველ-სიკვლამეულის ხარჯს, მაინც საგრძობლად ხარის ამტკიცებს, რადგანაც აქამდის სოფელთა ერთი მესუთელ ნაწილი მოიგლეჯებოდა და დღემადღინად ქირისფულის ოჯახს მიესვდა ხოლმე და მშვეულ კალისავით. ეს გარემოება ხშირად მიკვლავების პატრონის სირცხვილით ადგებდა. თავის მკედარი ეტრა, თუ ამოღენა დაუბატრებულ სტუმართა გასდლოდა. ვინც ამ განაჩენს დაარდევს, სულზედ ხუთ მანეთს ჯარიმას იხდის ობოლ-უწყეთა სისარგებლოდ. იმე-ვე, ჯერ-ჯერობით ამას მაინც შემოიღებენ ქიხიის დანარჩენ სოფლებში და ამით უზომო ხარჯს თავიდან აიცილებენ.

რადგანაც უხახლ-კარო ობლებს შესახებ ჩამოვარდა ლაბაიკი, ური გო არ იქნება ოროიდ სიტყვა ეს-თქმით. თუმცა წინადაც ყოველანა ობოლ-უხატრონი, მაგრამ ამ საერთო სიღარბებ გამარგვლა რიცხვი მოგანა-უბინათა; ამ შეტყულება თვის არც ბინაა, არც ბეღლით, არც ტანსაცმელი, ამ მოთხოვნებზედა დასაწყაოვილებლად კარის-კარ საზოხორად დაიდან, კარგა, თუ გულ-ლობიანი აღმოჩნდენ და სამაღლოდ ერთი ლექმა პური მიაპოვებულნი არიან. ბინა იმათ არ მოეგებნებთ, სახლი და კარი, აღვილდ წარმოსადგენია, რა ჯოჯო-ხეთური ცხოვრება მათი ცხოვრება ქიხიის შეგებულნი მოვალენი არიან იმათ ყოფა-მდგომარეობას ყურადღება მიაქციონ და მათთვის მანხანის საბოკალოს ერთ-ერთი შუაგულს სოფელთა თავ-შესაფარი გა-მართონ. ესღაც ხომ ისეთი ოჯახი არ იქნება, რომ ამ უწყლოთა სასარგებლოდ რამე ვწოდოს არ იხდეს. აი ამ წყლიან-წაწესობაზედ საკმარისი თავშესაფარის შესანახად, სანდღელოება დღი ხანია ამის-თანა თავშესაფარის გამართვის მოწინდებობა, მაგრამ აქამდის სიტყვა საქმედ ვერ უქცევია. იმელი, ესღა მაინც გულ-მზურგადღე მოიწინდებენ ამ საკეთილო და კეთი-მოყვარე აზრის განხორციელებას, თუ კი გვიან ბედისაგან ჩაგრულ-ტანჯულნი ვინხნათ ამ ცეცხლ-გენია სინდისის გეგნისაგან, რომელთა მთხანა არ შეიძლება არა ჰგროზბდნენ თავისის შავ-წულ გარენის დღისა და ადამიანურის ღირსების დამამტკიცებელ ხელობის მასყვარი შემანევენ.

გ. მ-ვილი

ორინებალსტანის კონგრესი პარიზში.

ავგისტოს გასულს პარიზში მოხდა ორიენტალისტების კრება, რომელიც შედგა დესწარენ ბუენი გამოჩენილი მეცნიერნი და საუფუდიანად მოღონენი აღმოსავლეთის ენების ისტორიის და ლიტერატურისა.

სამწუხაროდ, საქართველოს შესახებ ერთხელ მეტად არ ყოვილა სჯავ და ეს დროც გამოწყვეული იყო ჩემის მოხსენებით „აღმოსავლეთისა და საბერძნეთის სექციასზედ“ ანუ განყოფილებულად. პროფ. შუბარდ-ტო, რომელმაც უკვე სამართლიანად მოიპოვა დანავლეთის ევროპაში სახელი საქართველოს წარსლისა და აწყვის მკვლენისა, სამწუხაროდ, ვადამყოფობის გამო ვერ მოვიდა პარიზში. კონგრესი გააბწყურა თავისი მონაწილეობით სხვა და-სხვა საქიავების გამომკვლენის დროს (ცნობილმა ასიოროლოგმა სერმა *), ცოტადანდ მკოდნენ ქართულის ენისა. თუმცა ამ უქანსენლმა არა წყითახა-ბა ქართველების შესახებ, მაგრამ თავისი აზრი მაინც გამოსთქვა, როცა მე დაუკვირებ, რას შეიქრებთ ვანის ზღეწარწერების შესახებ, ისეც იმ მსჯელობას ადგი-ხარი, რომელიც ამ რამდენისამე წლის წინად წარმოსთქვით და აღვირეთ, რომ ვანის ზღეწარწერები ქართულის ენის შემწებობით წყითახება და არა სხვა ენის დახმარებით-მეთა, სერმა მიხასენა, რომ ამ აზრის სქიბის ქეშპირტლ ვსვლილ დ მშამს, რომ ლერსირი ზღეწარწერანი ვანში ქართულის მიღების ხალხთაგან არის გამოტრილი. ამავე აზრისაა მიუნხენის პავლოვსკი ფრცო ჰომელი, რომელიც ქართველ ტომად სოფლის აგრეფე ხეტბტებს, მცირე აზიში ძველად მოხსენებულებს. რამდენისამე დღის შემდეგ ერთმა ოსმალეთის სომეხმა ბ. მასმა-ჯიანმა, რომელიც ასიოროლოგისა შესწავლის დასდგომია, გადმოიტკის, რომ იგიც ვანის ზღეწარწერების წყითახვას შეფერბებს ქართულისა და უღინების ენის დახმარებით და ამ-გვარისა იმ უკვე გამოსთქვა ერთს კონსტანტინელების სომხურს ტურნალში.

ერთი ახალგაზდა სომეხი, გვარად აჯარიანი, კურს დასოვრებული პარივის აღმოსავლეთის ენების სასწავლებელი, როგორც თითონ გად-მეტკი, ლონსტანის საწვავიდან, ადგენს ქართულ-სომხურ დგესიკონს, სადაც აღნიშნული იქნა, რა სიტყვები შეითვისეს სომეხმა ქართველ-ნიანგან და ქართველმა სომეხებისაგან, განსაკუთრებით ოსმალეთის სამეფოში. მავალითად, ბანი აჯარიანი სიტყვას „წომა“, რომელიც იხმარება სომხურის ენაში, სოფლის შეითვისებულ ქართველთაგან სომეხების მიერ, საერთოდ სომხურის ენის მკოდ-ნენი დასწარენ კონგრესზედ საკმა-რისად, მოხსენება ამათ ენის შესახებ რამდენიმე ექნა წყითახული. პროფ. კარიგანი (პარივი) სხვათა შორის მთხანა „იხვი სექციას“, რანაირად დამახინჯდა სომხური ბიბლია დროთა განმავლობით; იქ, სადაც, მავალითად, ბერძნულად „ფრიგია“-ა მოხსენებული, შემდეგ დროში ეს ფრიგია „ფრანკლ“ გადააქციესო.

* სერმა, სხვათა შორის, მიერთებო ჩემი მუხრატში „ქართულის ლიტერატურის ისტორიის“ და გაკვირდა, როცა გაღვე-კი, რომ თათ ტომად იქნებდა ეს ისტორია-მეთა.

** პარივის ნაციონალურ სტამბაში, სადაც კონგრესისტებს უყვანეს სხვა-და-სხვა ენებზედ აბუტული წყენები, სხვათა შორის ჩვენს შემთხვევაში პარივიც ფურცლიც დრანგულ-რუსულ ქართული ლექსიკონის უქნობი ავტორისა და ბეჭერ შეკლებობით.

რასაკვირველია, ქართლის მფრ-
ლობის შესახებ არა ნაკლები რისკი
მოხსენებისა შეიძლება წაყიანობა
ქმნას კონკრეტულად, თუ დაესწრებიან
მკონტინენტი ჩვენის ენისა და ლიტერა-
ტურისა, სასურველია, რომ შემდეგ-
ში მიიწი ქართულმა მეცნიერებმა
მიაკვირონ ყურადღება ორიენტალის-
ტების კონგრესს და მიიღონ მონა-
წილობა იმათს სეპარატივში.

ალ. ხახანაშვილი

რუსეთი

ოდესის გავრცელები სწერენ, რომ
აქაურ ქალაქის საბჭოს წარდგინა
სავალდებულო და საყოველთაო სწავ-
ლა-განათლებლის შესახებ საყოველთაო
მოსწენება. ბერსონის საგუბერნიო ერ-
ლის კრებამ თვისის მხრით დაადგინა:
მიმავალ 1898 წლიდან იკისრის
ერთი მესამედი იმ ხარჯისა, რომე-
ლიც დასჭირდება სასოფლო სკო-
ლებს. გარდა ამისა, კრებამ დაადგინა
მიმართის სახარტო ერთობა და
ოდესის ქალაქის თვით-მმართველობას
გამოარკვეონ ის პირობები, რა პი-
რობებიცაა შეიძლება დაარსდეს
ახალი სკოლები და თანდათან შე-
მოღებულ იქმნას სავალდებულო
და საყოველთაო სწავლა-განათლება.
წელს მომზად მცხოვრებთა აღწე-
რის ცნობებიდანა სჩანს, რომ ოდე-
საში ყოველი სულ 25,661 ყმაწვი-
ლი იმ ხნისა, რომელთადაც სწავლა
ეჭირებება და ამათ 11,800 ყმაწ-
ვილი უსწავლელადა რჩება, რა
თქმა უნდა, იმიტომ, რომ იმათ
შეშობლებს შეძლება არა აქვთ.
ამ გვარად, ოდესამ სწავლა-განათ-
ლება უნდა მისცეს 10,000—12,000
ყმაწვილებს იმათ გარდა, რომლებიც
სამშობლო სკოლებში სწავლობენ.
1896 წელს ოდესის სამიქალაქო
სკოლებში სწავლობდა სულ 5,887
ყმაწვილი 150 კლასში და იმათ სწავ-
ლება და აღზრდა ჯდებოდა 193,064
მანათად, რა თქმა უნდა, ამ ფულის
დახარჯვა ქალაქის თვით-მმართველო-
ბისათვის ძლიერ გასჭირდა. მაგრამ
ესხლა, როდესაც საგუბერნიო და სა-
ხარტო ერთბანად ხელს შეუწყობენ
და დახმარებენ პირობებიან, ამ სასარ-
გებლო საბჭოს ასრულებდა ქალაქის
თვით-მმართველობას ძლიერ გაუად-
ვილებდა.

უცხოეთი

შვეიცარია-ნორვეგია. ამ რამდენი-
სამე დღის წინადა მთლად შვეიცარიისა
და ნორვეგიის ერმა იდღესასწაულად
თავისის მეფის ოსკარ II მეფობის
შემდეგ ოც-და-ხუთის წლის შესრუ-
ლება, ამიტომ მეტი არ იქმნება ვა-
ლდენის ჩვენს მკითხველებს ზოგი
რამ ცნობები როგორც თვით მეფე-
ისა, აგრეთვე შვეიცარიისა და ნორვეგი-
ის შესახებ. მეფე ოსკარ II დაიბადა
1829 წელს, მამასადაც, ამ ეთმად
იგი 68 წლის კაცია. მიუხედავად
ამისა, იგი ჯერ არც გონებით და
არც ჯან-ღონით არ დაუღუბრებულ-
და და ვეცლა საქმეში ისეთსავე მუ-
რავლედ მონაწილობას იღებს, რო-
გორც ამ თხოუმეტისა და ოციის
წლის წინადა იღებდა. ოსკარ მეორე
კუთუთ, გამჭირბობით, განათლები-
თა და ხასიათის სიმტკიცით არ ჩა-

მოუფარდება ამ საუკუნის მეორე ნა-
ევრის გამოჩინების სახელმწიფო კი-
ტებს: გლადსტონს, ბისმარკს, ვი-
ლემ I და სხვათა, მაგრამ თუ იე-
თი სახელი არ აქვს ვაგვარდნილი,
როგორც იმათ, ცხ იმითა, რომ
შვეიცია პატარა სახელმწიფოა და
საერთაშორისო პოლიტიკაში დიდი
ხმა არა აქვს. სამაგიეროდ ისკარ
მეორემ მთლად თავისი ნიჭი და მე-
ტადინება სახელმწიფოს შინაურ სა-
ქმეების მოწყობა-განკარგებასა და
გაძლიერებას მოაძლევს. მაშინ, რო-
დესაც იკისრის სხვა სახელმწიფოები
ჯარის სხვადასხვა ამყობენ, შვეიცია
სა და ნორვეგიის ქვეშაბრტად შე-
უძლიან თავისის სწავლა-განათლე-
ბით, რკისის გზებით და მრავ-
ლის სხვა მოწყობილობით იამა-
ყოს. მართლაც, ამ მხრივ სკან-
დინავის სახელმწიფოთა ბევრით გაუ-
სწრეს ეგრობას. საქმარისთა მოვიხი-
ნით მხოლოდ ის, რომ სწავლა-
განათლების საქმეში შვეიცარიისა და
ნორვეგიის პირველი ადგილი უჭი-
რავს ეგრობაში. არსად არ არის იმ-
დენი საერთო სასწავლებელი, რამდენ-
იც არს სახელმწიფოშია და არსად
არის ისე პირად მოწყობილი, რო-
გორც იქ. ამას გარდა, შვეიცარიის
მცხოვრებთა რიცხვიან შედარებით,
ყველა სახელმწიფოზედ ბევრი რკი-
ნის გზები აქვს და ნორვეგიის სავაჭ-
რო ფლოტი-კი მხოლოდ ინგლისისა
და ამერიკის სავაჭრო ფლოტებს თუ
ჩამოუყვარდება. ამ პატარა სახელმწი-
ფოებში ქალაქი არ არის, რომ ტუ-
ლფონი, ელექტრონის სინათლე,
კვათერული ტექნიკა და სხვანი არ
იყოს. ასე განსჯეთ, ზოგიერთ დიდ
სოფელშია-კი ხშირად შესვლებით
ელექტრონის სინათლეს და ტუ-
ლფონებს. ასე წინ წაიდა
შვეიცია და ნორვეგია ამ ოც-
და-ხუთის წლის განმავლობაში და
უმთავრესი როლი-კი ამ საქმეში შე-
უძლიან თვით მეფე ოსკარ II-ს ეკუთ-
ნოდა. მან ქვეშაბრტე მამულის-შეი-
ლობა გაუწეა თავისის სამშობლოს
და გააკეთა ის, რის გაკეთება-ც
შეუძლიან. ხმლისა და ჯარის მაგი-
ერ მან სწავლა და განათლება იხმა-
რა თავისის სამშობლოს ასაღორძი-
ნებლად და ასეთის პოლიტიკის წყა-
ლობით შვეიცია და ნორვეგია დიდს
კეთილდღეობაში ჩაყარა.

სახელმწიფო საქმეების გარდა, მე-
ფე ოსკარის თავისის სამშობლო ლიტე-
რატურა-ც არ ავიწყდება. იგი გამო-
ჩენილი მწერალი და პოეტია. იმისი
ნაწერები მრავალ სხვა ენაზედაც
არის ნათარგმნი. 1868 წელს სამეც-
ნიერო მოღვაწეობისათვის მან ფი-
ლოსოფიის დოქტორობა მიიღო.
იგი დიდის მეცადინეობით ადვენებს
თვალ-ყურს ლიტერატურასა და მე-
ცნიერებას და ფულობს თუ დარიგე-
ბით ბევრს დახმარებას უწყებს ახალ-
გაზდა მეცნიერთა და მწერალოთ.

ხასიათით მეფე ოსკარი მეტად კე-
თილის გულისა და დაუბარლო კაცია,
იმისთან თვისყოფილად შეუძლიან შე-
სვლა და ლაპარაკი როგორც თი-
მისტრის, აგრეთვე უქანსკელს ხე-
ლოასნს.

დააკვირდი

თუ დაკვირვებ სოფელ მომესმე
ნებათა დედას, მამისა მამსა შურო
მისი სასურველი, ვიდრე ჩვენი ძალაქანება.
ლარიშვილი

სარდალი ასწავლის ადამიანს მოაგების
უნარს.
რუს. ანდაზა

ბელადურებს განკარგად მოსახმარებ-
ლად უფრო ბევრი სათნობაა საჭირო,
ვიდრე უბედურებსა ასატანად.
ლარიშვილი

შურნალ-ნაშთობიდან

(ამოკრებილი ანბები)

კარტოლის შენება, როგორც მოგე-
სნებთა, ადვილი არ არის. არ არის ერთი
იმისთანა ღონისძიება, რომ ადამიანი გულ-
დაჯერებულად იყოს ასე თუ ისე შენაწი-
საზამროდ კარტოლი, თუ სულ არა,
კარგა წლი მიიწი გაუზღუდეს და დულ-
ებს. ესხა ამბობენ, რომ დანიშნობა უბო-
რად, კაცმა მოიღო ზამთარი კარტოლი
ესე შენაწი, რომ არამე თუ არა დაკლ-
დეს რა წახნისაგან, არამედ ისე შენაწი-
სითი, რომელი სხეული გამოეყო კარტო-
ლი, უნდა მოითხარის თმითი ზო-
რის არწი და სამი არწი სიღრმე. ჩი-
დლები შეეუღლა უნდა იყოს პირდაპირ ახ-
ლილი და დიკარტოლიანი ამოშენებულ-
ია, თმითი ჩამაყრად კარტოლი ასე, რომ
არწი და ერის ჩარქვე მოაყრათ ორში
და შრალი ნაწეა ხელ მოიხნეთ ისე
სქლად, რომ არწის ჩარქვის სიქვე ჰქონ-
დეს. ორმოცდა ამოყრული მიწა ამ გვერდ-
ნაწეა დაუფრეთ და ამომაგონ, ხეილამ
მიწითვე გორასათი შეუყრათ თვით ორში
დას, რომ მიწის გორაკი უფრო განიერად
იყოს, ვიდრე ორმის პირი. ამ გორაკს
ისე თავიდან ბოლომდე ნაწეა დაფრეთ
სახვრად. ამ საბით შენაწილი კარტო-
ლი მთელი ზამთარი სი თურმე სძლეს,
რომ გაუხეზულხე რომ ამიღლიდა გვერ-
ბათ ახელი კარტოლითა. თუ შენაწიანად
გადადებულ კარტოლი კარგად გაჩიქ-
ულა და პირველზედ ორმოცდა წახნადანი
არა ჩამედა რა, ამ გვარად შენაწილად ერთი
ცალიც თურმე არ დაკლდება და არ წუ-
ხდება.

სოფლის ოჯახის პატრონს ყველას გამო-
უძლია თავისი თანხა, რამდენად მაწინე-
ლია ქათმებისათვის, ტრედებისათვის და სხვა
შინაურ ფინანსისთვის სხვა-დასხვა გვარის
მწერა: ქათმის ტილი, ბაღლინჯარი და სხვა.
ხშირად ასეთს მწერს მთელი საქმე ამოგ-
და. ამ მწერის წინადადგე სულ უბრალო
იფი და უბნარა სახელება არის. ილით
კვერცხის გახვრეტით ორ ალავს და კვერც-
ხი დაკალიფრეთ. მერე ცხარევე კვერცხში
ჩასდეთ პატარა ნაჭერი ღრუბული და შიგ
ჩასდეთ ოც-და-ხუთი (ჟიგოპი) ასე მითი-
თხეთ—(Oleum Eucalypti) და შექლდე მში-
სამთლი ვადადესეთ. კი კვერცხი სხვა ვა-
მისავე კვერცხებთან ჩასდეთ საბურღი
და არც ერთი მწერი საბუღის აღარ მიეცა-
რება.

სასამართლო მართალი

საქმე ან. დ. ი. კეხელისა და გლების ალ.
მამაშვილისა, რომელთა შტრადლებოდა
მისი, ბარამ შტრადლებოდა მისი და სხვა
შტრადლებოდა მოკლის განზარბა.
(შემდეგ **)
მოქმე გავა პეტროშვილი. მამლე-
მა რომ მერვედ იყავით, იმ დროს
შტრადლებოდა ჩვენმა ნაცვალმა, ბა-
რამი მოკლეს. გამზანეს მამასა-
ლისთან და ამა-კი მე სხვებთან ერთ-
თა მოკლეს მისი მცველი დაფიცა. მე
ვიდარჯობდი სხვებთან ერთად ასე
გაუბების სადლობამდე. შემდეგ ვა-
მამცველის და სხვები დააყენეს. ამის
მეტე არა ვიცოდა.

*) თუ მატანე ჩვენთან დამოუკიდებელ
მიხედისა ვამო დავიგინებ, მაგრამ მინი
გმბედეთ, რადგან ვგონებ, ყველასათვის
საუფრადებო უნდა იყოს იგი.
**) იხ. "ფიგარა" № 186 და 187.

ბრადმუგელი. შენ იყავი დარაჯად,
როს ვაგვარებ კობიშვილი მოვიდა საქ-
მის განმასკველედ და გასინჯა მო-
კლული?
მოქმე. დიხ.
ბრადმუგელი: ამა გვიამბე, რა ვა-
კეთა კობიშვილი, რა გასინჯა და
რა განკარგულხე მოახდინა.
მოქმე. მოკლულს წაიღო ზღმოს-
ლილი და კობიშვილმა აქეთ გამოგვა-
წვინა წყლიდან, ისე ისე დავგვა-
ვენებინა, როგორც წინად იყო, მე-
რე ხილდა და კეხელის საძიქლთან
რომ შირცები ეტყობა, მოაჭებინა
და კეხელის სახლში გადაიტანა.
ბრადმუგელი. სადღე მოკლული
იყო, ის ალიჯა და მის ვარშუმი
ხომ არ გასინჯა, მითარ-მოთარა თუ
არა?
მოქმე. არა, მაშინვე კეხელის სახ-
ლისკენ წაიდა, იქედან შტრადლე-
ბისა გადაიდა.
ბრადმუგელი. მოკლულის ვარე-
შემო, ან მოშობრით "გოლები" მ-
ხომ არ დავინახავს, ან ადგილი მ-
ხომ არ გითვლირებია.
მოქმე. არა, არც "გოლები" მი-
ნახავს და არც ადგილი დამთვლი-
რებია, ჩემი ხა საქმე იყო.
მოქმე. გავი დასჯავა, მამასხ-
ლისი. იმ სალომზედ, როდესაც ეს
საქმე მოხდა, კეხელს ჩემთან გამოე-
გზავნა თავისი ბიჭი მხარაშვილი,
შტრადიანთ ღორები წავგვარტეს,
წაიღო, "გოლები" შეადგინა და ვა-
ნკარგულხე რამე მოახდინეთ, მე და
მხარაშვილი სოფ. საკრამულოდან
ერთად წამოვიდეთ. საშტრადიანთ რომ
მოვიდეთ, მხარაშვილი თავისი ბა-
ტონთან წაიდა, მე-კი ფეცენინთან
სა წავედი, იმათ სახლის კარებთან
ჩამოვავტე და დამხმენებოდა, ცოტა
ნასმედი ვიყავი, შეუძლეს კაკაშვი-
ლისა გამოიარა და ვამხმენდა. მერე
ფეცენინთან გომურში შევედი და
იქ დავიძინე, არ ვიცო, რამდენი
დრო იქმნებოდა გასული მამ შემდეგ,
გამაღვიძეს, ხალხი დაბოცეს. ვა-
მურდებოდა რომ გამოვიდოდი, ორი
თოთი კიდევ ვაგარა. შემდეგ
ბარაშვილები თითო-ორობით მო-
ვაროდნენ იქვე. ბოლოს ბარამი და
იმისი შვილი კოტე მოიკითხეს. კო-
ბე შვილი გულ-განებელი და
დასისხლანესული და ვითხარა, მამა
ჩემი კეხელიანთ მოკლეს. მართ-
ლედ ბარამი ხევი ვიპოვე მოკლუ-
ლი.
თავი. როცა შტრადლები იქ
მოგვარდნენ, ჰქონდა ვიხმე იარაღი
თუ არა.
მოქმე. არა.
ბრადმუგელი. ან ფეცენინთან, ან
შტრადიანთან თოფს ხომ არავენ
ისროლა კეხელიანთ?
მოქმე. არა.
ბრადმუგელი. კეხელის ხმა ხომ
არ გავიგონია: "დაპკითი" ან "და-
ბოცეთ, მე ვილაგო."
მოქმე. არა, კუცამ დაუხმა ფე-
ცენინში (იგივე ლუარსაბი), და-
თოთა გრცხვენოდას, გრცხვენოდა,
რომ ღორებისათვის ხალხსა შობოც-
დას.
ბრადმუგელი. მერე კეხელმა რაღა
უთახსება?
მოქმე. რა შენი საქმეა, ამათვის
ეს კოტა კიდევ, ხელ გავუსწო-
რებოთ.
ბრადმუგელი. შენც ხომ არ
იყავი იმ დამეს ვამხად დათოთა შ-
ტრადილისა?
მოქმე. არა.

გვექია ვახანდა. ბოქალში კონ-
ქამე "გოლები" როდის იპოვა?
მოქმე. ერთის დღის დროს შემდეგ
მას შემდეგ, რაც ბარამი მოკლეს.
მოქმე. ნ. მ. კობაშვილი. პოლი-
ციის მიხედვით. მე დამე შემატობი-
ნეს ეს ამბავი. მართი უფროსმა და-
უყურებლივ ვამხმენა საშტრადი-
საქმის ადგილობრივ განმასკველედ-
როგორც აღმოჩნდა შტრადიანთ მოს-
ლოდა, თოფების სროლა ორივე
მხრიდან ყოველიყო და ამ დროს
მოკლეთ შტრადიანი.
ბრადმუგელი. როგორ აღმოჩინეთ
ეგა, ვისგან შეიტყეთ?
მოქმე. ოქმში იქმნება შტრადიანი,
ვისგანაც შეიტყეთ.
ბრადმუგელი. ოქმში თავი დავი-
ნებო, საქიროა თქვენგნით შეგეტყუ-
ებოდა. მოვლედ იყავით, თუ თოფის
სროლა ორივე მხრიდან იყო, ამის
უტყუარი საბუთები გქვენგნითა.
მოქმე. მამასხლისი ლაზიაშვილი-
მე დამარწმუნა.
ბრადმუგელი. არა, მამასხლისის ეგ
არ უთქვამს.
მოქმე. მე-კი ვერე მითხარა.
ბრადმუგელი. საქიროა მიმანია
ეს ორი თანამხმენის მქონენი
ერთმანერთს დაუვიპირდაპიროთ და
ისე გამოვიცხოთოთ.
თავიშტრადიანთ: სასამართლომ და-
დგინა მოქმეების კობიშვილისა და
ლაზიაშვილის ერთმანერთთან დაპირ-
დაპირებით ეკითხის. შემოიყვანეთ
მამასხლისის ლაზიაშვილი.
ლაზიაშვილი შემოპყავთ სასამარ-
ტლოს დარბაზში.
მოქმე. კობაშვილი. არა, ისე იყო
ასწარილი საქმის ვარემოება, რომ
თოფების სროლა ორივე მხრიდან
არა ყოფილა.
თავიშტრადიანთ. თქვენ ამ საბით
სიქეთი, თოფების სროლა ყოველი-
ყო ორივე მხრიდანა.
მოქმე. არა, ის უნდა მეტყუა, რომ
მამასხლისის ეგ არ უთქვამს. შტრად-
იანი და ფეცენინთან ამბობდნენ,
კეხელიანთ გვესრდნენ თოფსაო,
კეხელიანთ ამსეგ ამბობდნენ შ-
ტრადიანთ და ფეცენინთებს და ფეცენინთებს
შესახებ.
თავიშტრადიანთ. ლაზიაშვილი დაჯე-
ტე მოვიდა გულ-განებელი და
დასისხლანესული და ვითხარა, მამა
ჩემი კეხელიანთ მოკლეს. მართ-
ლედ ბარამი ხევი ვიპოვე მოკლუ-
ლი.
თავი. როცა შტრადლები იქ
მოგვარდნენ, ჰქონდა ვიხმე იარაღი
თუ არა.
მოქმე. არა.
ბრადმუგელი. ან ფეცენინთან, ან
შტრადიანთან თოფს ხომ არავენ
ისროლა კეხელიანთ?
მოქმე. არა.
ბრადმუგელი. კეხელის ხმა ხომ
არ გავიგონია: "დაპკითი" ან "და-
ბოცეთ, მე ვილაგო."
მოქმე. არა, კუცამ დაუხმა ფე-
ცენინში (იგივე ლუარსაბი), და-
თოთა გრცხვენოდას, გრცხვენოდა,
რომ ღორებისათვის ხალხსა შობოც-
დას.
ბრადმუგელი. მერე კეხელმა რაღა
უთახსება?
მოქმე. რა შენი საქმეა, ამათვის
ეს კოტა კიდევ, ხელ გავუსწო-
რებოთ.
ბრადმუგელი. შენც ხომ არ
იყავი იმ დამეს ვამხად დათოთა შ-
ტრადილისა?
მოქმე. არა.

გი მოკლულის ვარშემოა, მე საკიროდ მიმანია მოაწევი კობიაში...

შემოაწევი მოწევი პეტრიაშვილი და უპირდაპირტენ კობიაშვილს...

ზრდადებულა. (კობიაშვილს) კეზელის სახლი და სამბელი, ან გომურის ხომ არ გასინჯეთ?

მოაწე. არ გამოსინჯავს და არც ტყეის მონახვედრი მინახავს.

ზრდადებულა. არ გათხრათ კეზელმა, რომ თოფებს რომ გვესრდებენ...

მოაწე. როგორ არა, მითხრა. ზრდადებულა. მაშ რატომ არ გავსინჯეთ...

შემდეგ ჩვენმა ჩამოართვის პატომარს გიორგი მოლოდინს, რომელსაც...

მიიღო და ღუშეთიდან დაბრუნებულა, მე დაღუპულ და ვუთხარი, დაბრუნდით, თორემ შაბურიაშვილებს...

შემდეგ ჩვენმა ჩამოართვის პატომარს გიორგი მოლოდინს, რომელსაც...

მიიღო და ღუშეთიდან დაბრუნებულა, მე დაღუპულ და ვუთხარი, დაბრუნდით...

შემდეგ ჩვენმა ჩამოართვის პატომარს გიორგი მოლოდინს, რომელსაც...

თოფი. მოაწევისაგან ჩვენების ჩამოართვის დროს ლაბარაკი იყო აგრეთვე...

შემდეგ ჩვენმა ჩამოართვის პატომარს გიორგი მოლოდინს, რომელსაც...

ტომებს ხელ-ახლი აჯანყება ტყუილად...

შემდეგ ჩვენმა ჩამოართვის პატომარს გიორგი მოლოდინს, რომელსაც...

დეკემბერი

(რუსეთის დეკემბერი საგერტოსაგან). 14 სექტემბერი.

ბათუმი. 12 სექტემბერს, საღამოს დიდი მთავარი ალექსანდრე მიხეილის ძე და დიდი მთავრისა ქსენია ალექსანდრის ასული მოვიდნენ...

სიმფეროპოლი. სვესტოპოლი კაპიტანის ნიკოლეს მოსამსახურე ჯარისკაცმა მოკლა ნიკოლეს ცოლი და ათის წლის შვილი...

კონსტანტინოპოლი. ასტრიის ელჩი კალიცე ცოტა ხნით კონსტანტინოპოლიდან მიიღეს.

ოტომანის ბაქი საღისიბურის თანხმობით ეტებს საბურქანის სესხისათვის სამხედრო ჯილდოს დასაფარავად...

შენა. მინისტრ-პრეზიდენტ ბაღენსა და გერმანელთა საერო დასის დეპუტატ ვოლფს შორის ლუელი მოხდა დამხმარებით...

პანჯარა. გენერალმა ჯეფერისმა სახის დღის წინადაც განაადგროს რამდენიმე სიმარტე, ხოლო გუმბ-კალაქი ტანგი...

სილოფმა ოპოზუმიანთა ავაო დიდი გამოვრებული ბანაკი, სადაც თავს მოკვების თვისის ჯარს, რიცხვი 35,000 კაცს.